

MEĐUNARODNI PROGRAM 61. PULSKOG FIMSKOG FESTIVALA: "NEVIDLJIVA ŽENA" RALFA FIENNESA I "POLJE PASA" LECHA MAJEWKOG

Sve što niste znali o ocu Olivera Twista

PIŠE **Mate ĆURIC**

Do sada smo uglavnom gledali uglazbljena (mjuzikl) ili filmski obradena Dickensova djela. Čini mi se da je zadnji bio i najizazovniji za veliki ekran "Oliver Twist" Romana Polanskog iz 2005., a kako je prošla filmska godina u svijetu bila u znaku biografija evo stigla nam je i još jedna.

Skriveni dio života

Ovaj put, a riječ je o Međunarodnom programu 61. Pulskog filmskog festivala, riječ o britanskom autoru i romanopiscu Charlesu Dickensu, što je na neki način

Čovjek je čudesno biće koje u drugom traži tu nedokučivu tajnu osobnosti - motiv je filma ali i piščev kredo na koji način život i literaturu približiti i spojiti u jedan novi svijet. Koliko je Fiennes u tome uspio? Mogu reći da se držao onog svog glumačkog iskustva i engleskog temperamenta kako biti hladno strastven, što najbolje odgovara samom oženjenom Dickensu

opet susret i s njegovim junacima, Davidom i Oliverom prije svega, a sve što niste znali o ocu prvog engleskog dječjeg romansiranoj lika (Twista), utemeljitelja socijalnog romana, možda i prvog "celebritija" uopće koji je svoja djela javno čitao, a kako ih je pisao u nastavcima i pod mudrom uređivačkom politikom, publika je živjela s

njim i izvan njegova djela.

Upravo je to ono čime se u filmu "Nevidljiva žena" želio pozabaviti redatelj i glavni glumac Ralph Fiennes, koji je utjelovio Dickensa u onom o javnosti skrivenom dijelu života koji je bio cijena tadašnjih društvenih okolnosti, ali i same piščeve naravi da drži distancu od onoga što je javno zastupao (ismijavao druš-

tvene norme i odnose prema potlačenima i nižem sloju) i od onog što je živo kao uzoran otac i muž velike obitelji. I tko sve dok mu se u živo-

tu nije pojavila mlada, lijepa, svježja i izazovna Nelly (Felicity Jones), tek punoljetna, iz umjetničke obitelji, slobodna i inspirativna do te mje-

re da će Charles podići zid između svoje tajne i supruge koja je sušta suprotnost mladoj Nelly - od kilaže do literarne osjetljivosti na koju je Dickens posebno osjetljiv. Čovjek je čudesno biće koje u drugom traži tu nedokučivu tajnu osobnosti - motiv je filma ali i piščev kredo na koji način život i literaturu približiti i spojiti u jedan novi svijet. Koliko je Fiennes u tome uspio? Mogu reći da se držao onog svog glumačkog iskustva i engleskog temperamenta kako biti hladno strastven, što najbolje odgovara samom oženjenom Dickensu.

Nelly pritom žrtvuje ugled i mladost kako bi nevidljiva svjedočila nastanku djela i literature kojoj je dobrim dijelom poslužila kao model i uzor, pa zajedno s Charlesom i njegovim urednikom bila pionir u onome što danas zovemo javne tajne s crvenih tepiha i žutog tiska.

Ništa spektakularno

Dakle, ništa spektakularno, on u ulozi pisca i zemljaka standardno odličan, ljubavnica dostojna sjene svog ljubavnika, a ostali po onoj BBC-ovoj poznatoj marki - unaprijed vas neće iznevjeriti. Možda je za engleskog gledatelja koji je odrastao na Dickensovoj lektiri ovo i više od onoga što mi ostali vidimo, ali u tome i jest izazov da veliko djelo i veliki autor u jednoj velikoj naciji i kulturi svako toliko zaslužuju novi spomenik koji će ih i dalje uzdizati.

Zbog toga me i čudi da se takvim izazovima ne priključuju i oni "mali", a Hrvatska je sigurno u godini filmskih biografija propustila još jedan filmski spomenik Tesli. Na dušu hrvatskoj kulturi i

HAVC-u koji bi u tome morao biti malo aktivniji, a ne samo čekati prijedloge i biti kasa želja, već i animator i inicijator. Makar film radio i sam Fiennes, ako ne naš i Spielbergov pomoćnik, mali Mimica Gecan.

Drugi film večeri na Kaštelu bio je poljski "Polje pasa" Lecha Majewskog, drama s povijesnim konotacijama o jednoj osobnoj tragediji (gubitak djevojke i prijatelja u saobraćajki) koja se prelijeva

na neke poznate nacionalne tragične momente Poljske, od pokolja u Katinskoj šumi na pragu Drugog svjetskog rata (o čemu je veliku povijesnu sagu snimio Wajda i koju smo gledali u Puli) do tragedije na ruskom tlu kada je baš zbog te komemoracije u padu aviona prije nekoliko godina izginuo cijeli politički i vojni vrh Poljske.

Pjesnička metafora

U taj okvir režiser je ugurao Danteovu "Božanstvenu komediju" citirajući ju na način poljske tragedije (baš kao što je predosjećajući vlastiti odlazak i naš Roverac Slavko Kalčić isto to djelo čakavizirao).

Pitanje je koji smo prijevod čitali na Kaštelu: Danteov original na poljski, pa s poljskog na hrvatski (možda onaj Kombolov), ili je sve kao i na filmu izgubljeno u prijevodu. Izuzimam tek fotografiju kao važan faktor i ono što će ostati iza poplava u Šleskoj, koje su također dio ove poljske hermetične i nadrealne pjesničke metafore s asocijacijama na naše poplave i tragedije.

Čudi da se biografskim filmskim izazovima ne priključuju i oni "mali", a Hrvatska je sigurno u godini filmskih biografija propustila još jedan filmski spomenik Tesli